

Nr 34.

Av herr **Lindskog**, om anslag till ny byggnad för den kemiska institutionen vid universitetet i Lund.

Det nuvarande kemiska laboratoriet vid Lunds universitet har sedan mer än ett tiotal år ej motsvarat de anspråk, som numera måste ställas på en institution, där modern kemisk undervisning och vetenskap bedrives. Ej heller motsvarar laboratoriet de mest elementära krav i avseende å ventilation och övriga anordningar av analogt slag, vilket gör att arbetet på detsamma i många fall får anses direkt hälsovådligt. Behovet av en ny kemisk institution har vitsordats av statsutskottets andra avdelning vid besök å laboratoriet.

På grund av en serie sammanträffande omständigheter hava emellertid från universitetets sida först under de sista två åren åtgärder inletts för utverkande av anslag till en nybyggnad för den kemiska institutionen. Sedan professorerna i kemi, L. Smith och S. Bodforss, sommaren 1929 med anslag från universitetet företagit en studieresa i Schweiz, Holland och Tyskland för att bese kemiska institutioner därstädes samt vid besök i Uppsala tillgodogjort sig de erfarenheter man där vunnit vid det då under byggnad varande institutet för fysikalisk kemi, uppdrog universitetets drätselnämnd åt arkitekterna S. Sörensen Sen. och Jun., Malmö och Hälsingborg, att efter samråd med professorerna Smith och Bodforss utarbета för riksdagspetitum erforderliga ritningar till ett dubbelinstitut för oorganisk och fysikalisk kemi samt oorganisk kemi. Preliminära skisser förelågo i januari 1930, varefter dessa under våren samma år omarbetades och närmare utformades. Under sommaren verkställdes en sista överarbetning av ritningarna samt uppgjordes, efter samråd med tillkallade sakkunniga, kostnadsberäkning för den tilltänkta nybyggnaden.

Redan i maj månad 1930 beslöt det större akademiska konsistoriet att anmäla den kommande framställningen om anslag till nybyggnaden i fråga för kanslern för rikets universitet, varvid konsistoriet, i anslutning till petitakommitterades i ärendet gjorda uttalande, anhöll, att, då detta petitum måste anses vara universitetets f. n. viktigaste anslagskrav, kanslern måtte, med hänsyn till ärendets betydelse, upptaga denna byggnadsfråga till behandling även om genom oförutsedda svårigheter vid ärendets beredning konsistoriets framställning om anslag icke skulle kunna förrän under september månad till kanslern överlämnas.

Så snart fullständiga ritningar och kostnadsförslag utarbetats samt vederbörligen granskats, beslöt det större akademiska konsistoriet därefter den 13 september 1930 att hos kanslern hemställa, det kanslern måtte utverka nådig proposition till 1931 års riksdag om anvisande av ett anslag på tillhoppa 2,027,400 kronor, därav 1,988,300 kronor för uppförande i huvudsaklig överensstämmelse med de uppgjorda ritningarna och kostnadsförslagen av en nybyggnad för den kemiska institutionen ävensom för denna byggnads inredning och möblering samt 39,100 kronor för iordningsställande av gatorna i söder och väster om det blivande institutionsområdet.

Konsistoriet anmälde samtidigt *dels* att vid den ifrågasatta institutionsbyggnaden en eldarebefattning (B 5) måste inrättas och att en höjning av materielanslaget till institutionen komme att visa sig erforderlig, *dels ock* att de genom institutionens förflyttning ledigblivande lokalerna vore i full utsträckning behövliga för andra universitetsändamål.

Kanslern för rikets universitet behjärtade, med hänsyn till anslagskravets utomordentliga vikt för universitetet, konsistoriets framställning, samt förordade, under hänvisning till bilagda handlingars innehåll, att till 1931 års riksdag nådig proposition måtte avlåtas i överensstämmelse med konsistoriets förslag.

Universitetsmyndigheternas bemödanden att få ifrågavarande förhållanden tillfredsställande ordnade ha emellertid icke vunnit Kungl. Maj:ts stöd. Då detta emellertid endast kan ha berott på det statsfinansiella läget, men jag är av den uppfattningen, att här ett önskemål föreligger, som icke blott är av trängande art med hänsyn till den akademiska undervisningen och den vetenskapliga forskningen i vårt land utan också beträffar en vetenskapsgren, som mer än någon annan har betydelse för utnyttjandet av landets naturliga hjälpmedel, så förmenar jag, att riksdagen i detta fall även utan regeringsinitiativ bör bevilja medel till förhållandenas ordnande.

Jag vill härvid erinra om, att statsutskottet beträffande kemiens ställning i sitt utlåtande nr 8 år 1924 (s. 42) anfört följande:

»En lösning av frågan om kemiundervisningen i Lund är emellertid icke allenast att betrakta såsom ett ensidigt universitetsintresse — — —. Kemiens är med den enorma utveckling, som på detta område i vår tid ägt rum, av en utomordentlig betydelse; samarbetet mellan vetenskap och teknik har alltmer börjat vinna insteg, och den praktiska tillämpningen av de vetenskapliga resultaten har tillfört och kan än mer tillföra landet värden av en omfattande ekonomisk betydelse. Den intima kontakten mellan vetenskaplig forskning och industri på just kemiens område har inom andra länder visat sig synnerligen fruktbringande, och ett fortgående av den hos oss redan beträdda vägen att i de ämnen, beträffande vilka sådant är av betydelse, lätta på den akademiska avskildheten och att vid universiteten ej allenast taga sikte på lärarutbildningen utan även på den praktiska tillämpningen inom industrien bör hälsas med den största tillfredsställelse.»

I det jag hänvisar till innehållet i de handlingar, som av universitetsmyndigheterna till Kungl. Maj:t i samband med petitum rörande anslag till ifråga-

varande nybyggnad överlämnats, vill jag här ytterligare framhålla och understryka följande:

Ehuru Lunds universitet under de senare årtiondena undergått en snabb utveckling — lärostolarnas antal hava ökats och studenternas antal har sedan 1912 fördubblats (från c:a 1,200 till c:a 2,400) — har en motsvarande ökning av de till universitetets disposition stående, för undervisningsändamål avsedda lokalerna icke skett. På grund härav har en för universitetets arbete högst menlig lokalbrist inträtt. Som exempel må anföras, att den psykologiska institutionen, där årligen ett hundratal studerande arbetar, fått inrymmas i den zoologiska institutionen, där den dock icke synes kunna få kvarstanna mera än något eller några år. För det nyinrättade statistiska laboratoriet hava två rum fått upplåtas i själva universitetshuset, ehuru genom denna anordning å ena sidan laboratoriets lokalbehov kunnat endast bristfälligt fyllas, å andra sidan föreläsningssalarnas antal på ett kännbart sätt inskränkts (detta antal bestämdes på sin tid med hänsyn till ett studentantal, som var ungefär en tredjedel av det nuvarande). För den matematiska institutionen ha stått till buds endast några rum (med takbelysning) å gamla bibliotekets vind. Den limnologiska institutionen har inrymts i det nuvarande kemiska laboratoriet, där den emellertid näppeligen kan anses hava fått det utrymme, som med hänsyn till denna institutions betydelse kan anses påkallat.

Därest en nybyggnad för den kemiska institutionen uppfördes, kunde den nuvarande institutionsbyggnaden — visserligen efter omändring och reparation i vissa delar — användas för andra universitetsändamål, och universitetets lokalbrist kunde därigenom i icke ringa mån undanröjas.

Under hänvisning till de universitetsmyndigheternas framställning bilagda handlingarna samt vad nu anförts får jag härmed hemställa,

att riksdagen måtte för uppförande i huvudsaklig överensstämmelse med uppgjorda ritningar och kostnadsförslag av en nybyggnad för den kemiska institutionen vid universitetet i Lund ävensom för denna byggnads inredning och möblering bevilja ett anslag av 2,027,400 kronor, därav dels 1,988,300 kronor för uppförandet av byggnaden samt densammes inredning och möblering, dels ock 39,100 kronor för iordningsställande av gatorna i söder och väster om det blivande institutionsområdet, ävensom av sagda belopp, 2,027,400 kronor, för budgetåret 1931—1932 såsom extra reservationsanslag anvisa 300,000 kronor.

Stockholm den 19 januari 1931.

Cl. Lindskog.

I motionens syfte instämmer:

A. Thomson.
